

De kaart van 1924

Nol Verhagen

Deze kaart, uitgegeven door de firma R. Los in Bussum, dateert van 1924, dus een jaar na het regeringsjubileum van koningin Wilhelmina.

Onbebouwde brede strook

Bussum was tussen 1874, toen de spoorlijn werd geopend, en 1920 gegroeid van duizend naar twintigduizend inwoners. Het boerendorpje rond de Brink was aanzienlijk uitgedijd. Het Spiegel was al min of meer volgebouwd, evenals het Prins Hendrikpark. Maar verdere groei werd ernstig belemmerd door de Kringenwet, die bouwen rond de Vesting Naarden en de vestingwerken ten zuiden van Bussum verhinderde. Ten noorden van Bussum is in 1924 dan ook een brede strook onbebouwd gebied te zien, doorsneden door een netwerk van voormalige zanderijsloten. Hier waren veel kwekerijen gevestigd. Een paar jaar later zou de Kringenwet voor Naarden en Bussum buiten werking worden gesteld, waarna in minder dan vijftien jaar het Rembrandtkwartier, het Oranje-Nassaupark en een deel van het Ministerkwartier en het Componistenkwartier zouden worden gebouwd.

Aan de Bussumse kant van de Brediusweg is het Vondelkwartier grotendeels voltooid, maar het Brediuskwartier moet nog bijna helemaal tot ontwikkeling worden gebracht.

De trambaan

Let ook op de trambaan van station Naarden-Bussum naar de Vesting Naarden en verder door naar Huizen. Ten zuiden van de vesting kruiste hij de lijn van Amsterdam naar Laren, die net als de hoofdweg van Amsterdam naar Amersfoort dwars door de vesting liep. In 1930 werd de Rijksweg aangelegd tussen Naarden en Bussum, waarna ook de tram buiten de vesting om werd geleid.

Volkshuisvesting

Ten noorden van de Huizerweg is de Godelindestichting te zien, het eerste bejaardenhuis van Bussum uit 1920. Aan de overkant van de weg zien we de eerste bebouwing van de Godelindebuurt, een project van Algemeene Arbeiders Bouwvereniging Bussum (AABB) uit 1918. Dit gebied behoorde pas sinds 1902 bij Bussum, daarvoor was het Hilversums grondgebied. Ook het St. Josephpark langs de Laarderweg is er al (sinds 1914), net als de volkshuisvestingsprojecten aan het Oosterpad en aan de Koopweg. Het Eendrachtspark aan de Sint Janslaan is wel ingetekend, maar alleen de School met den Bijbel is al gerealiseerd.

De Koningin Wilhelminaschool

Wat wij nu kennen als Bussum-Zuid, de Wester- en de Oostereng, is nog geheel onontgonnen terrein. Station Bussum-Zuid is er uiteraard nog niet, maar we zien wel langs de Brinklaan de Koningin Wilhelminaschool in een soort niemandsland, want de woningbouw in die hoek van Bussum zou nog decennia op zich laten wachten.

Enkele aardige details:

- Filmtheater Novum aan de Vlietlaan.
- De Koepelkerk staat wel op de kaart, net als de Gemeentelijke ULO aan het Wilhelminaplantsoen, maar de Wilhelminakerk nog niet (die kwam in 1926).
- De situatie rond station Naarden-Bussum is wat onduidelijk: daar zou in 1926 het huidige station worden gebouwd. Aan de overzijde van het spoor

zien we de gebouwen van de gasfabriek.

- Aan de Generaal de la Reylaan staat de Openbare Leeszaal en Bibliotheek uit 1914, nu een apotheek.
- Aan de Wladimirlaan zien we Huis ter Vermaning, ofwel de Doopsgezinde kerk uit 1923.
- Vlak bij de Prins Hendrikschool (nu de Vondelschool) staat aan de Havenstaat de eerste synagoge, gevestigd in een

voormalig protestants bewaarschooltje.

De Joodse Gemeente verhuisde in 1930 naar de huidige locatie aan de Kromme Englaan.

- In het Spiegel staat de Majellastichting ingetekend, het (katholieke) ziekenhuis dat dateert van 1915.
- Linksboven vinden we het gloednieuwe sportpark en de nog nieuwere zwem-inrichting annex ijsbaan.

